

Angleška zemljepisna lastna imena v slovenskem prevodu angleškega turističnega vodnika po Londonu

1 Uvod

Članek želi opozoriti na kontrastivne težave pri prevajanju angleških zemljepisnih in stvarnih lastnih imen v slovenščino, se pravi angleških poimenovanj zemljepisnih in stvarnih danosti (npr. krajevna in ledinska imena, imena ustanov itn.), ki jih uporabljamo v slovenskem sobesedilu. Nastal je ob angleško-slovenskem prevajanju turističnega vodnika po Londonu, ki je izšel l. 1997 pri Mladinski knjigi v Ljubljani pod naslovom *Mesto na dlani: London*. Knjigo je napisala Louise Nicholson in v izvirniku nosi naslov *City Pack: London*, izšla pa je l. 1996 pri britanski založbi AA Publishing.

Teoretični del članka je torej izpeljan iz glosarja angleških zemljepisnih in stvarnih lastnih imen, saj sem ob delu opazila, da je zapis angleških lastnih imen pri uvajanju v slovensko besedilo prevajalsko težaven ter da so prevajalske rešitve, ki skušajo slediti namenu besedila, zato navadno zelo različne. Ob pregledu nekaterih sorodnih vodnikov sem ugotovila, da dandanes prevladuje polcitatno prevzemanje zemljepisnih lastnih imen, četudi večbesedno ime vsebuje občnoimensko sestavino, ki bi jo bilo mogoče prevesti in poslovenjeno uveljaviti.

Uveljavljanje tujih imen v slovenskih besedilih je najbrž posledica treh dejstev: prvo je seveda to, da morajo besedila v turističnih vodnikih bralca natančno napotiti na določen kraj oziroma da mora bralec v njih čimprej prepoznati iskani podatek, zaradi česar je citatna oziroma polcitatna raba zemljepisnih lastnih imen praktična; drugo je najbrž to, da je v današnjem času angleščina osrednji svetovni sporazumevalni jezik, kar se kaže v tem, da tudi Slovenci, podobno kot drugi narodi, iz angleščine bolj kot kdaj koli prej prevzemamo nam tuje besede; tretji razlog pa vidim v dandanes že vse prevečkrat izraženi slovenski drži, da najraje kar brez pomisleka prevzemamo vse, kar je tuje, ne da bi skušali spoštovati ali ohranjati tisto, kar je slovensko, s čimer bi morda ustalili nam bolj domačo obliko in nemara tudi s tem izkazali jezikovno oziroma narodno samostojnost.

Dandanes se torej vse bolj uporabljajo zemljepisna lastna imena v citatni oziroma polcitatni obliki, čeprav bi lahko njihove občnoimenske sestavine prevedli v slovenščino in jih tako podomačili. Morda nam je tuji svet v sedanjem času veliko bližji kot nekoč, tako da se lastna imena raje ohranjajo v izvirniku, in to ne samo v turističnih besedilih, ki morajo citatnost upoštevati zaradi svoje namembnosti, ampak tudi v leposlovju, kjer naj bi citatno oziroma polcitatno prevzemanje slogovno učinkovalo kot avtentično.

Pri prevajanju sem se torej v tem miselnem okviru skušala držati napotkov, ki jih priporočajo *Pravila k Slovenskemu pravopisu* za vključevanje tujih imen v slovenščino, seveda pa sem se morala

tudi precej podrediti uredniško usklajenemu zapisovanju, saj je bil vodnik *Mesto na dlani: London* le ena od knjig iz zbirke turističnih vodnikov po zanimivih evropskih in svetovnih prestolnicah.

Tudi pri prevajanju lastnih imen moramo namreč upoštevati pglavitno načelo prevzemanja tujih besed v slovenščino, se pravi, da se je treba najprej vprašati, ali je mogoče določeno lastno ime posloveniti, se pravi prevesti njegove občnoimenske sestavine in pri prevodu upoštevati značilnosti slovenskih zemljepisnih lastnih imen. Prav tu pa se v sodobni prevajalski praksi kaže težnja, ki daje vse večjo prednost citatnemu oziroma polcitatnemu zapisovanju lastnih imen. Tak način je s prevajalskega stališča seveda najlažji, za jezikovnega poznavalca določnejši, vendar bralcem in uporabnikom, ki ne znajo tujega jezika, žal ne razodene pomena. S takšnim načinom zapisovanja se namreč slovenski jezik prehitro in tudi preveč zlahka umakne tujim besedam in besednim zvezam, čeprav bi se jim moral postaviti vsaj ob bok.

Težave se torej pojavljajo pri večbesednih zemljepisnih lastnih imenih z občnoimensko sestavino, ki je prevedljiva, pa vendar jo danes raje zapišemo v tujejezičnem izvirniku. Prav zato v članku navajam različne tipe zapisovanja tujih lastnih imen v slovenskem sobesedilu ter seveda glosar kontrastivno zanimivih zemljepisnih in stvarnih lastnih imen, ki sem jih po zgledu Klinarjeve obravnave v knjigi *Slovenska zemljepisna imena v angleških besedilih* razporedila v podobne pomenske sklope.

2 Različni zapisi tujih lastnih imen v slovenskem sobesedilu oziroma načini uvajanja angleških zemljepisnih lastnih imen v slovenska besedila

Lastna imena so lahko eno- ali večbesedna. Enobesedna zemljepisna lastna imena s prevajalskega stališča ne povzročajo težav, saj jih v slovensko besedilo uvajamo polcitatno oziroma citatno. Več prevodnih možnosti, ki prevajalce spravljajo v zadrego, se seveda pojavi pri prevajanju večbesednih zemljepisnih lastnih imen z občnoimenskimi sestavinami, pri čemer se opiramo na *Pravila Slovenskega pravopisa* (str. 31–36).

2.1 Zapisi tujih lastnih imen v slovenskih sobesedilih

2.1.1 Podomačeno zapisovanje lastnih imen

Podomačeno tuje lastno ime je zapisano v ustaljeni slovenski obliki, pri čemer izvirnega citatnega imena ne zapisujemo, npr.: *Anglija, Škotska, Edinburg, Temza*.

2.1.2 Citatno zapisovanje lastnih imen

Citatna lastna imena sklanjamo tako, kakor se sklanjajo v ustreznih tujih jezikih. Angleška zemljepisna lastna imena zato v slovenskem sobesedilu večinoma uporabljamo polcitatno. Le tiste lastnoimenske besedne zveze, ki so v slovenščini nesklonljive, uvajamo v besedilo citatno, kadar jih seveda ne prevajamo, npr.: *Shaftesbury Avenue* oziroma *avenija Shaftesbury Avenue*.

Citatni zapis je upravičen tudi takrat, kadar je leksikalni pomen angleškega zemljepisnega imena drugačen od objekta poimenovanja ali pa je prvotni pomen morda že precej zabrisan, npr. *Lincoln's Inn Fields* ali *Tower Green*. Zapis s prevedenimi občnoimenskimi sestavinami je v tem primeru manj ustrezen.

Pri citatnem zapisovanju lastnih imen je treba tudi upoštevati, da se vse sestavine angleških večbesednih lastnih imen pišejo z veliko, medtem ko se v slovenščini navadno piše z veliko le prva beseda v zvezi, druge pa le, če so tudi sama lastna imena. Pri citatnem prevzemu lastnoimenske besedne zveze moramo torej upoštevati angleški pravopis in angleško pregibanje besednih vrst.

Toda tudi pri citatnem zapisu se pojavljajo težave, saj se člen v angleških besednih zvezah včasih piše z veliko, včasih pa z malo začetnico. Raba je v angleščini očitno še precej neustaljena, tako da se zastavlja prevajalsko vprašanje, kako zapisovati člene pri citatnem zapisu, npr. *The Tower of London* ali samo *Tower of London*.

2.1.3 Polcitatno zapisovanje lastnih imen

Polcitatna lastna imena pregibamo po pravilih slovenskega jezika, zapis se ohranja v imenovalniških in imenovalniku homonimnih oblikah. To je pri angleško-slovenskem prevajanju najpogostejši zapis. Tujih enobesednih imen načeloma ne prevajamo (npr. *City*), pri večbesednih imenih z občnoimensko sestavino pa je citatno navajanje priporočljivo v naslovih ter pri prvih omembah v besedilu. V tem primeru bi dosegli natančno razumevanje, če bi ob citatnem zapisu v oklepaju pripisali slovenski prevedek, ki naj se v nadaljnjem besedilu uporablja, npr.: *Buckingham Palace* (*Buckinghamška palača*) in v nadaljevanju samo *Buckinghamška palača*.

Kadar se imena ulic, cest ali trgov v turističnih besedilih nanašajo na zemljevid, jih zapisujemo citatno, pri čemer je dobro ob prvi navedbi zapisati tudi prevedeno obliko v oklepaju, npr. *Trafalgar Square* (*Trafalgarski trg*). Kadar citatno obliko ohranjamo, je zaradi jasnosti prevoda priporočljivo, da v besedilu pred lastnim imenom uporabimo še slovensko občnoimensko določilo, ki lastno ime označuje, npr. *trg Trafalgar Square*. V nadaljnjem besedilu navadno uporabljamo polcitatno obliko, npr. *na Trafalgar Squaru*, ali še raje prevedeno lastno ime s citatno obliko v oklepaju, npr. *Trafalgarski trg* (*Trafalgar Square*).

Nekatera večbesedna lastna imena zapisujemo polcitatno, se pravi tako, da občnoimenskih sestavin ne slovenimo, tudi zaradi splošne uveljavljenosti ali posebnega pomena (npr. *Regent Street* oziroma *Downing Street*). Morda je tudi v nekaterih takih primerih priporočljivo ob prvi omembi citatnega navedka v oklepaju pripisati slovenski prevedek, npr. *Regent Street* (*Regentova ulica*).

Posebne težave pri prevajanju angleških lastnih imen v slovenščino se pojavijo tudi zaradi nekaterih občnoimenskih sestavin lastnoimenske besedne zveze, ki ne opredeljujejo ulice, ceste ali avenije v osnovnem pomenu, ampak jih dodatno označujejo, npr. *Cross* (križ?), *Place* (ploščad?), *Terrace* (terasasta ulica?), *Fields* (poljane?). V slovenski jezik jih zato najraje prevzemamo bodisi polcitatno, npr. *na Charing Crossu*, oziroma citatno z občnoimenskim levim prilastkom, npr. *na ulici Charing Cross*.

Težave povzroča tudi dejstvo, da je prvotni pomen nekaterih občnoimenskih sestavin v resnici zdaj že zabrisan, npr. *Garden* v lastnoimenski zvezi *Covent Garden* ne pomeni več vrta, ampak trg, zato lastnoimensko zvezo raje ohranjamo citatno oziroma polcitatno, kakor se je zaradi svoje znamenitosti tudi uveljavila. Podobno imamo v slovenščini zvezo za ljubljansko stanovanjsko sotesko *Ferantov vrt*, kjer je bil nekoč sicer res vrt.

Pri polcitatnem prevzemanju angleških besed in besednih zvez v slovenščino je pomembno poznavanje pravopisnega pravila o nemem samoglasniku na koncu osnove (SP, 1994: 97, odst. 772), ki se ohranja, kadar odloča o izgovoru pred njim stoječih črk, npr. *na Portland Placeu* ali na *Devonshire Terraceu*. Kadar pa nemi samoglasnik na koncu osnove ne odloča o izgovoru pred njim stoječih črk, se tudi pri tvorbi svojilnih pridevnikov v zapisu izpušča, npr. iz zveze *Sloane Square* izpeljani prevod *Sloanov trg*.

Vedeti moramo tudi, da lahko polcitatno zvezo izpeljemo samo iz edninske oblike v angleščini sicer množinskega navedka, saj bi sicer citatno množinsko obliko iz angleščine s slovensko množinsko končnico podvojili, npr. *na Lincoln's Inn Fieldih* (in ne **Fieldsih*); v takih primerih raje ohranimo citatni zapis *na Lincoln's Inn Fields*.

2.1.4 Prevedena lastna imena

Občnoimenske sestavine večbesednih zemljepisnih lastnih imen večinoma v celoti prevajamo. Pri tem moramo seveda upoštevati, da se vse sestavine angleških večbesednih lastnih imen pišejo z

veliko, medtem ko se v slovenščini navadno piše z veliko le prva beseda v zvezi, druge pa glede na siceršnja pravopisna pravila, npr. *Velika Britanija* (prevedeno + podomačeno lastno ime), *westminstrska opatija*, *Severno morje*, *Rokavski preliv*, *Trafalgarski trg* itn.

Zaradi določljivosti objektov je primerno, da ob prvi omembi v besedilu navedemo za slovenskim prevedkom angleškega zemljepisnega lastnega imena tudi izvirno citatno ime v oklepaju, npr. *cerkev sv. Jerneja Velikega* (*St. Bartholomew-the-Great*), *Mestna hiša* (*City Hall*), *Židovski muzej* (*Jewish Museum*) ali *Trdnjavski most* (*Tower Bridge*).

Pri prevajanju večbesednih zemljepisnih lastnih imen naletimo na naslednje težave.

Ker so angleške samostalniške zveze tvorjene z imenovalniškim levim prilastkom, večinoma ne moremo vedeti, ali gre v slovenščini za vrstni ali za svojilni pridevnik. Preden lahko takšno lastno ime slovenimo, moramo torej ugotoviti, ali angleški levi prilastek pomeni krajevno ali osebno lastno ime ali pa gre celo za stvarno ime (ime poslopja). Razumljivo je, da to zahteva veliko dela, saj je treba podatke iskati po mnogih drugih knjigah s sorodno vsebino in po različnih enciklopedijah. Le kadar res ne moremo ugotoviti, kaj lastnoimenska sestavina v besedni zvezi pomeni, je seveda najbolj prav, da krajevno oziroma osebno ali morebiti stvarno lastno ime v tovrstnih večbesednih zvezah pustimo v citatnem zapisu.

Primeri:

Sutton House = *Suttonov dvorec* (po Thomasu Suttonu); prevod;

Ham House = *dvorec Ham* (ne vemo, za kakšno ime gre; uporabimo pa zapis po analogiji z dvorcem Visoko).

Pri tvorjenju vrstnih pridevnikov moramo biti pazljivi zlasti na besede in oblike z neobstoječim samoglasnikom. Kadar r-j u sledi soglasnik (kot se to zgodi pri izpeljavi besed s priponskimi obrazili -ski, -ska in -sko), namreč polglasnika pred r po pravilu ne zapisujemo, npr. *Westminster Abbey* je v slovenščini *westminstrska opatija* (SP, 1994: 94, odst. 742).

Težavno je prevesti tudi ime ulice *Great Russell Street* po občnoimenskih sestavinah, tako da ga najraje puščamo v citatnem ali polcitatnem zapisu. Prevajalec namreč v tem primeru ne ve, ali je poslovenjeni prevod *Velika Russellova ulica* sploh lahko sprejemljiv, saj takšnih zvez (*velika ... ulica*) v slovenskih poimenovanjih ulic in trgov nimamo.

Kontrastivno zanimiva je tudi obravnava imen sakralnih arhitekturnih objektov v angleščini in slovenščini. Iz *Pravil k Slovenskemu pravopisu* je namreč mogoče razbrati, da se imena poslopij in samostojnih zgradb, med katere se uvrščajo tudi cerkve in drugi sakralni objekti, pišejo z veliko začetnico kot v primerih *Sveti Jožef* (ime cerkve v Mariboru, SP, 1994: 21, odst. 68) in *Sikstinska kapela* (SP, 1994: 23, odst. 87). Pri slovenjenju angleških sakralnih objektov z občnoimensko sestavino pa se izkaže, da tovrstne objekte v slovenščini večinoma poimenujemo le kot vrstna imena, zapisana z malo začetnico, in ne kot lastna imena, zapisana z veliko začetnico. *Westminster Abbey*, ki je v angleščini lastno ime, tako v slovenščini postane zgolj *westminstrska opatija*, *St Paul's Cathedral* pa *katedrala sv. Pavla*.

Pravopis razen *Sikstinske kapele* žal ne navaja nobenega primera za lastno ime sakralnega objekta, ki bi vsebovalo občnoimensko sestavino *cerkev*, *opatija*, *katedrala*, *bazilika* ipd., in tudi *kapela sv. Jurija* na Ljubljanskem gradu se v turističnem vodniku po Sloveniji piše z malo začetnico (Krušič, 1995: 133). Niti med imeni ustanov v *Pravopisu* (SP, 1994: 23, odst. 97) ne najdemo nobenega primera z omenjenimi občnoimenskimi sestavinami, tako da zgled za poimenovanje npr. *Župnijska cerkev sv. Jožefa* (po analogiji z *Osnovna šola Franceta Bevka*) med pravili žal ni naveden.

Zastavlja se torej vprašanje, kakšna so pravzaprav lastna imena posameznih cerkva in kako lahko posamezno cerkev poimenujemo kot določeni in ne le kot vrstni objekt. Iz pojasnila v oklepaju (SP, 1994: str. 21, odst. 68) lahko razberemo, da se določena cerkev v Mariboru imenuje *Sveti Jožef*, kot bi bil to poseben primerek, čeprav poznamo cerkev z imenom *Sveti Jožef* tudi v Ljubljani in

verjetno še marsikje. Imena krščanskih sakralnih objektov se tudi drugod imenujejo zgolj po svetniku, božji osebi ali skrivnosti in se kot taka zapisujejo z veliko začetnico, npr. *Sv. Peter*, *Sv. Janez v Lateranu*, *Sv. Marija Velika* (*Mohorjev koledar 2000* Mohorjeve družbe v Celju) — toda, kadar jih v slovenščini zapišemo z občnoimenskim določilom, iz neznanega razloga uporabljamo samo malo začetnico, npr. *bazilika sv. Petra* itn.

To še posebej preseneča, ker se nekatera poljudna poimenovanja slovenskih cerkva v slovenskih turističnih vodnikih pišejo z veliko začetnico, vendar le takrat, kadar nimajo ob sebi lastnoimenskega določila, npr. *Uršulinska cerkev* (Krušič, 1995: 126), toda *uršulinska cerkev sv. Trojice* (Krušič, 1995: 124), *Franciškanska cerkev* (Krušič, 1995: 128), toda *cerkev Marijinega oznanjenja*, in *Tmova cerkev* (Krušič, 1995: 138), toda *cerkev sv. Janeza Krstnika* (Krušič, 1995: 138).

Iz tega najbrž sledi, da imena cerkve *Sveti Jožef* ni mogoče nadomestno daljše poimenovati kot *Cerkev sv. Jožefa*, tj. po analogiji s sopomenskim oziroma nadomestnim poimenovanjem nekaterih drugih stvarnih zemljepisnih lastnih imen, pri katerih se ohrani velika začetnica. Raba zveze *cerkev Sveti Jožef*, v kateri je beseda *cerkev* zgolj občnoimenski imenovalni prilastek k lastnemu imenu *Sveti Jožef*, je seveda neobičajna, saj se verjetno ravna po pravilu o imenih ustanov, pri katerih se ime in priimek kot neprva sestavina pravilno rabita le v roditeljskem (SP, 1994: 24, odst. 98). Toda *Gimnazija Franceta Prešerna* se piše z veliko začetnico, kadar mislimo na vrsto ustanove, tudi z malo začetnico (SP, 1994: 24, odst. 104), vendar gimnazije ne bi mogli kot cerkve imenovati brez občnoimenskega določila, se pravi samo *France Prešeren*.

Predvidevamo lahko torej le, da se zapisa cerkve z veliko začetnico v poimenovanjih objektov na splošno ogibamo, ker *Cerkev* z veliko začetnico po nekem drugem pravopisnem pravilu pomeni krajšavo za cerkveno občestvo, cerkveno skupnost ali organizacijo (SP, 1994: 18, odst. 38). Po tem pravilu naj bi torej *Cerkev sv. Jožefa* pomenila najverjetneje le posebno cerkveno skupnost, ne vidim pa razloga, zakaj ne more obenem pomeniti tudi imena določenega sakralnega objekta. Pravopis namreč ne navaja primerov obeh možnosti, vendar se lektorji raje držijo vrstnoimenskega zapisa, še posebej ker za vse vrste stvarnih lastnih imen velja, da pišemo poimenovanja z malo začetnico, kadar ne mislimo na uradno lastno ime objekta oziroma ustanove, temveč zgolj na njihovo vrsto (SP, 1994: 24, odst. 104). Omenjeno pravilo uvaža uradni naslov oziroma ime kot merilo določenosti, kar je sicer pri razlikovanju praktično, vendar ne more pomeniti kriterija za pomensko razlikovanje med vrstnostjo in posameznostjo.

Upravičeno se lahko torej vprašamo, zakaj se v angleščini sme uporabljati *cerkev*, *katedralo* in *opatijo* kot sestavni del lastnega imena, slovenščina pa te možnosti večinoma ne dopušča. Ne zdi se namreč bistveno, kakšno je uradno ime sakralnega objekta, saj bi se moralo nadomestno ime prav tako zapisovati z veliko začetnico, npr. *Sveti Jožef* in *Cerkev sv. Jožefa*. Zdajšnja splošna vrstnoimenska raba tipa *cerkev sv. Jožefa* z občnoimenskim imenovalnim določilom pove namreč le, da govorimo o vrsti objekta in ne o posameznem objektu. Pri opisu določenega sakralnega objekta kot turistične znamenitosti pa navadno ne mislimo na vrsto objekta, kar zapisujemo z malo začetnico (SP, 1994: 28, odst. 151), ampak seveda na točno določen stavbni objekt, kar bi morali zapisovati z veliko začetnico.

Pravopisna pravila so torej glede poimenovanj sakralnih objektov videti še precej nedorečena, kar gotovo priča o družbenopolitičnem vplivu na jezikovna vprašanja v desetletjih pred ustanovitvijo slovenske države. Ne samo pri imenih cerkva kot arhitekturnih objektov in ustanov, tudi pri poimenovanju veroslovnih imen (SP, 1994: 19, odst. 47) sta v pravopisu navedena primera z malo začetnico, ki se v cerkvenih besedilih večinoma ne upoštevata (npr. *Sveti duh* se v rabi piše *Sveti Duh*; enako se tudi *Sveta trojica* navadno piše *Sveta Trojica*). Posebno vprašanje je ob tem tudi zapisovanje besede *sveti* oziroma *sv.* bodisi z veliko ali malo začetnico, kar bi bilo treba v *Pravopisu* tudi natančneje opredeliti. Podobne zagate se tako pojavljajo še pri imenih praznikov, npr. *božič*, *silvestrovo*, *velika noč*, ki se v slovenščini pišejo z malo začetnico (SP, 1994: 28, odst. 150), toda že raba v novejših slovenskih natisih in božičnih in novoletnih ter velikonočnih voščilnicah kaže, da

se pravopisno pravilo večinoma ne upošteva. Z veliko začetnico se v angleščini pišejo tudi poimenovanja pomembnih zgodovinskih dogodkov (npr. *Second World War*), čemur v slovenščini z malo začetnico (npr. *druga svetovna vojna*) ne pripisujemo tolikšne veljave.

Podobno kot s cerkvami je tudi z imeni palač in dvorcev kot arhitekturnih stvaritev, kadar so poimenovane po svetniku, npr. *palača sv. Jakoba*. V angleščini se imena palač in dvorcev dosledno pišejo z veliko začetnico, saj gre za označevanje določene stavbe, v slovenščini pa jih pišemo z veliko le takrat, kadar je pridevniški prilastek izpeljan iz osebnega ali krajevnega imena, npr. *Aleksandrina palača* in *Westminstrska palača*. Ponovno se zastavlja vprašanje, zakaj pišemo *westminstrska opatija* samo z malo začetnico, *Westminstrska palača* pa z veliko, saj gre v obeh primerih za imeni arhitekturnih objektov.

Težave pri slovenjenju stvarnih zemljepisnih lastnih imen povzroča tudi različen pomenski obseg posameznih občnoimenskih sestavin. Pomensko širša kot v slovenščini je v angleščini npr. beseda *House*, saj *House* v nekaterih primerih pomeni že kar slovenski *dvorec*. Poznamo na primer Tavčarjev *dvorec Visoko*, ki bi mu ne mogli reči *hiša Visoko*.

Tudi pri prevajanju besede *Gallery* v lastnoimenskih zvezah moramo biti pozorni, saj lahko *Gallery* pomeni razstavni prostor, prehod ali tudi balkonski prostor v gledališču.

2.2 Načini uvajanja tuje zveze v slovensko sobesedilo

Angleško zemljepisno lastno ime lahko uvedemo v slovensko sobesedilo na tri načine.

1. Prva omemba v strnjem besedilu naj ima pred *citatnim* navedkom angleškega zemljepisnega lastnega imena vedno občnoimensko določilo, npr. *na trgu Trafalgar Square*.
2. V nadaljevanju besedila se angleška besedna zveza v slovenščini lahko sklanja kot *polcitatna* zveza, npr. *na Trafalgar Squaru* (kot npr. v slovenski lastnoimenski zvezi v *Slovenj Gradcu*), k čemur teži sodobna prevajalska praksa. Končni nemi -e v angleški besedi *Square* po slovenskem pravopisu (SP, 1994: 97, odst. 772) izpade v vseh slovenskih sklonih, razen v imenovalniku in tožilniku, saj -e ne odloča o izgovoru pred njim stoječih črk.
3. Priporočljivo pa je, da se angleška lastnoimenska zveza v slovenskem besedilu navaja s *prevedenimi* občnoimenskimi sestavinami, pri prvi omembi z izvirnim lastnim imenom v oklepaju, kakor v svoja besedila zapisujejo zlasti starejši ugledni leposlovni prevajalci, npr. *na Trafalgarskem trgu*.

3 Angleško-slovenski glosar

Za kontrastivno obravnavo sem izbrala najpogostejša zemljepisna in stvarna lastna imena iz turističnega vodnika *Mesto na dlani: London* ter iz njih sestavila tematski glosar, ki lahko tudi drugim prevajalcem rabi za referenčno gradivo oziroma za nadaljnjo problemsko razpravo. Zaradi preglednosti so imena razdeljena na posamezne pomenske sklope, podobno kot jih je v skupnem poglavju obdelal Stanko Klinar v knjigi *Slovenska zemljepisna imena v angleških besedilih*. V glosarju so z vprašaji označene tiste zveze, pri katerih v splošnih enciklopedičnih slovarjih in enciklopedijah nisem dobila ustreznih podatkov.

1. Imena mestnih četrti oziroma mestnih sosesk;
2. imena ulic, cest, poti, drevoredov in avenij;
3. imena trgov in ploščadi;
4. imena prehodov, pasaž in galerij;
5. imena mostov;
6. imena spomenikov;
7. imena cerkva, katedral, kapel in drugih sakralnih objektov;
8. imena palač, dvorcev, dvoran, soban, sob, graščin, gradov, trdnjav, hiš, stavb in poslopij;
9. imena ustanov;

10. imena tržnic;
11. imena parkov;
12. imena vrtov;
13. ledinska imena;
14. imena gričev oziroma hribov;
15. imena voda, prekopov, otokov, bregov in nabrežij.

Značilni primeri iz izvirnega angleškega in prevedenega slovenskega besedila in nekaj prevajalskih možnosti:

3.1 Imena mestnih četrti oziroma mestnih sosesk

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Barbican	Barbican
Central London	osrednji London
City	City
Greater London	širši London
Kensington	Kensington
South Bank	South Bank, Južni Bank, Južni breg
South Kensington	South Kensington, Južni Kensington
Westminster	Westminster

3.2 Imena ulic, cest, poti, drevoredov in avenij

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
<i>Primeri z »avenue«</i>	
Shaftesbury Avenue	Shaftesbury Avenue, avenija Shaftesbury Avenue, Shaftesburyjeva/Shaftesburyjska? avenija
<i>Primeri z »road«</i>	
Marylebone Road	Marylebone Road, cesta Marylebone Road, Marylebonova/Maryleboneska? cesta
<i>Primeri s »street«</i>	
Downing Street	Downing Street, ulica Downing Street
Great Russell Street	Great Russell Street, ulica Great Russell Street
King Street	King Street, ulica King Street, Kraljeva? ulica
Neal Street	Neal Street, ulica Neal Street, Nealova? ulica
Regent Street	Regent Street, ulica Regent Street, Regentova ulica
Tavistock Street	Tavistock Street, ulica Tavistock Street, Tavistockova? ulica
<i>Primeri z »way«</i>	
Waterhouse Way	Waterhouse Way, prehod Waterhouse Way
<i>Primeri z »walk«</i>	
Broad Walk	Broad Walk, pot Broad Walk, Široka pot
Holly Walk	Holly Walk, pot Holly Walk, Bodikova pot

Queen's Walk	Queen's Walk, pot Queen's Walk, Kraljičin drevored
<i>Drugi primeri</i>	
Cedar Vista	Cedar Vista, drevored Cedar Vista, Cedrov drevored
Charing Cross	Charing Cross, ulica Charing Cross
Devonshire Terrace	Devonshire Terrace, ulica Devonshire Terrace, Devonshirska ulica/terasa/terasasta ulica??
Furnival's Inn	Furnival's Inn, krčma Furnival's Inn, Furnivalova krčma
Lincoln's Inn Fields	Lincoln's Inn Fields (nesklonljivo), Lincoln's Inn Fieldi (sklonljivo), Poljane Lincolnovе krčme??
Portland Place	Portland Place, ulica? Portland Place

3.3 Imena trgov in ploščadi

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
<i>Primeri s »square«</i>	
Leicester Square	Leicester Square, trg Leicester Square, Leicestrski/Leicestrov? trg
Parliament Square	Parliament Square, trg Parliament Square, Parlamentarni trg
Portman Square	Portman Square, trg Portman Square, Portmanski/Portmanov? trg
Sloane Square	Sloane Square, trg Sloane Square, Sloanov trg
St James's Square	St James's Square, trg St James's Square, Trg sv. Jakoba, Šentjakovski trg
Trafalgar Square	Trafalgar Square, trg Trafalgar Square, Trafalgarski trg
<i>Drugi primeri</i>	
Covent Garden	Covent Garden, trg Covent Garden
Johnson's Court	Johnson's Court, trg/ploščad Johnson's Court, Johnsonova ploščad
Piccadilly Circus	Piccadilly Circus, trg Piccadilly Circus
Tower Bridge Piazza	Tower Bridge Piazza, trg Tower Bridge Piazza, Piazza ob Trdnjavnem mostu?, Trg ob Trdnjavnem mostu?

3.4 Imena prehodov, pasaž in galerij

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Burlington Arcade	Burlington Arcade, pasaža Burlington Arcade, Burlingtonov prehod
Hay's Galleria	Hay's Galleria, prehod? Hay's Galleria, Hayeva galerija

3.5 Imena mostov

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Albert Bridge	Albert Bridge, most Albert Bridge, Albertov most
Battersea Bridge	Battersea Bridge, most Battersea Bridge, Battersejski most

¹ Pri vrstnih pridevniki na -ski predvidevam, da pomeni samostalniški levi prilastek krajevno ime.

Blackfriars Bridge	Blackfriars Bridge, most Blackfriars Bridge, Blackfriarški most
Chelsea Bridge	Chelsea Bridge, most Chelsea Bridge, Chelseajski most
Hungerford Bridge	Hungerford Bridge, most Hungerford Bridge, Hungerfordski most
Kew Bridge	Kew Bridge, most Kew Bridge, Kewjski most
Lambeth Bridge	Lambeth Bridge, most Lambeth Bridge, Lambeški most
London Bridge	London Bridge, most London Bridge, Londonski most
Southwark Bridge	Southwark Bridge, most Southwark Bridge, Southwarški most
Tower Bridge	Tower Bridge, most Tower Bridge, Trdnjavski most
Vauxhall Bridge	Vauxhall Bridge, most Vauxhall Bridge, Vauxhallski most
Waterloo Bridge	Waterloo Bridge, most Waterloo Bridge, Waterloojski most
Westminster Bridge	Westminster Bridge, most Westminster Bridge, Westminsterski most

3.6 Iмена spomenikov

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Nelson's Column	Nelsonov steber/spomenik
Statue of Eros	Erosov kip

3.7 Iмена cerkva, katedral, kapel in drugih sakralnih objektov

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Chapter House	Kapitelj (Chapter House)
Southwark Cathedral	southwarška katedrala, katedrala Southwark Cathedral, Southwark Cathedral
St Bartholomew-the-Great	cerkev sv. Jerneja Velikega, cerkev St Bartholomew-the-Great, St Bartholomew-the-Great
St Paul's Cathedral	katedrala sv. Pavla, katedrala St Paul's Cathedral, St Paul's Cathedral
Westminster Abbey	westminstrska opatija, opatija Westminster Abbey, Westminster Abbey

3.8 Iмена palač, dvorcev, dvoran, soban, sob, graščin, gradov, trdnjav, hiš, stavb in poslopij

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
<i>Primeri s »palace«</i>	
Alexandra Palace	Alexandrina/Aleksandrina palača (Alexandra Palace)
Buckingham Palace	Buckinghamska palača (Buckingham Palace)
Hampton Court Palace	palača Hampton Court (Hampton Court Palace)
Kensington Palace	Kensingtonska palača (Kensington Palace)
Kew Palace	Kewjska palača (Kew Palace)
St James's Palace	palača sv. Jakoba (St James's Palace)
the Palace of Westminster	Westminstrska palača (the Palace of Westminster)
Whitehall Palace	Whitehallska palača (Whitehall Palace)

Winchester Palace

Winchestrska palača (Winchester Palace)

Primeri s »house«

Apsley House

Apsleyjev dvorec /po baronu Apsleyju/ (Apsley House)

Australia House

Avstralska hiša (Australia House)

Banqueting House

Banketna hiša (Banqueting House)

Chapter House

Kapitelj (Chapter House)

Chiswick House

dvorec Chiswick (Chiswick House)

Dickens House

Dickensova hiša (Dickens House)

Dr Johnson's House

Johnsonova hiša, hiša dr. Johnsona (Dr Johnson's House)

Ham House

dvorec Ham (Ham House)

Houses of Parliament

Parlament (Houses of Parliament)

Leighton House

Leightonov dvorec /po lordu Leightonu/ (Leighton House)

London Butterfly House

Londonska hiša metuljev (London Butterfly House)

Palm House

Palmova hiša (Palm House)

Queen's House

Kraljičina hiša (Queen's House)

Ranger's House

Rangerjev dvorec, Logarjev? dvorec (Ranger's House)

Sutton House

Suttonov dvorec /po Thomasu Suttonu/ (Sutton House)

Syon House

dvorec Syon (Syon House)

Temperate House

Temperirana hiša (Temperate House)

Waterlily House

Lokvanjeva hiša (Waterlily House)

Primeri s »castle«

Windsor Castle

Windsorski grad (Windsor Castle)

Primeri s »tower«

Jewel Tower

Jewel Tower, stolp the Jewel Tower, Stolp draguljev/dragocenosti

The Tower of London

The Tower of London (sklanja se Tower), trdnjava The Tower of London (citatno), Londonska trdnjava

Primeri s »hall«

Albert Hall

Albert Hall, dvorana Albert Hall, Albertova? dvorana

Jubilee Halls

Jubilee Halls, pokrita tržnica Jubilee Halls, jubilejna pokrita tržnica??

St Stephen's Hall

St Stephen's Hall, dvorana St Stephen's Hall, dvorana sv. Štefana

Westminster Hall

Westminster Hall, dvorana Westminster Hall, Westminsterška dvorana

Primeri z »room«

Cupola Room

Kupolasta soba (Cupola Room)

Drugi primeri

Bankside Power Station

elektrarna Bankside Power Station, Banksidska elektrarna

Hampton Court

Hampton Court, dvorec/graščina Hampton Court, Hamptonski dvorec/Hamptonska graščina

Horse Guards

Horse Guards, poslopje Horse Guards, Konjeniška garda, poslopje Konjeniške garde

Monk's Parlour

Monk's Parlour (Menihova soba??)

Pagoda Vista	Pagoda Vista
Royal Mews	Royal Mews, poslopje Royal Mews, Kraljeve konjušnice, poslopje Kraljevih konjušnic
The Lloyds Building	The Lloyds Building, stolpnica The Lloyds Building, Lloydova stolpnica, stolpnica banke Lloyds (prvotno ustanovljena pod imenom Taylor and Lloyd)
The London Dungeon	The London Dungeon, ječe The London Dungeon, Londonske podzemne ječe

3.9 Imena ustanov, družb

Izvirno angleško besedilo

Slovenski prevod

Primeri z »museum«

Bramah Tea and Coffee Museum	Bramahov muzej čaja in kave (Bramah Tea and Coffee Museum)
British Museum	Britanski muzej (British Museum)
Fan Museum	Muzej pahljač (Fan Museum)
Museum of London	Londonski muzej (Museum of London)
National Maritime Museum	Narodni pomorski muzej (National Maritime Museum)
Natural History Museum	Naravoslovni muzej (Natural History Museum)
Science Museum	Muzej znanosti (Science Museum)
Sir John Soane's Museum	Muzej sira Johna Soana (Sir John Soane's Museum)
South Kensington Museum	Južnokensingtonski muzej (South Kensington Museum)
The Wellcome Museum of the History of Medicine	Wellcomov muzej zgodovine medicine (The Wellcome Museum of the History of Medicine)
Victoria and Albert Museum	Viktorijin in Albertov muzej (Victoria and Albert Museum)

Primeri z »gallery«

Clore Gallery	Clorova galerija (Clore Gallery)
Courtauld Institute Galleries	Galerije Courtauldovega inštituta (Courtauld Institute Galleries)
Earth Galleries	Galerije zemlje (Earth Galleries)
Golden Gallery	Zlata galerija (Golden Gallery)
Life Galleries	Galerije življenja (Life Galleries)
National Gallery	Narodna galerija (National Gallery)
National Portrait Gallery	Narodna galerija portretov (National Portrait Gallery)
Sackler Galleries	Sacklerjeve galerije (Sackler Galleries)
Stone Gallery	Kamnita galerija (Stone Gallery)
Tate Gallery	Tatova galerija, ² v rabi zdaj večinoma Galerija Tate (Tate Gallery)
Whispering Gallery	Galerija šepeta (Whispering Gallery)

² Pri samostalniku *Tate* gre po slovenskem pravopisu za pisno krajšanje na koncu osnove, ker nemi -e ne odloča o izgovoru pred njim stoječe črke -t. To slovensko pravopisno pravilo žal spremeni izgovor besede v angleščini, tako da se zapisa *Tatova galerija* večinoma ogibamo in raje uporabljamo zvezo *galerija Tate*.

Imena gledališč

Royal Opera House	Kraljeva opera (Royal Opera House)
The Royal National Theatre	Kraljevo narodno gledališče (The Royal National Theatre)
The Royal Shakespeare Theatre	Kraljevo Shakespearovo gledališče (The Royal Shakespeare Theatre)
Theatre Royal	Kraljevo gledališče (Theatre Royal)

Imena izobraževalnih ustanov

Dulwich College	Kolidž v Dulwichu, Kolidž Dulwich, Dulwich College, dulwiški kolidž
King's Library	Kraljeva knjižnica (King's Library)
Royal Academy	Kraljeva akademija (Royal Academy)
Royal Hospital School	Kraljeve bolnišnične šole (Royal Hospital School)
Royal Naval College	Kolidž kraljeve mornarice (Royal Naval College)

Imena zdravstvenih ustanov

Royal Naval Hospital	Kraljeva pomorska bolnišnica (Royal Naval Hospital)
----------------------	---

Drugi primeri

Bank of England	Banka Anglije (Bank of England) /Po analogiji Banka Slovenije/
Cottons Centre	Bombažno središče (Cottons Centre)
Old Royal Observatory	Stara kraljeva zvezdarna (Old Royal Observatory)
Percival David Foundation of Chinese Art	Sklad za kitajsko umetnost Percivala Davida (Percival David Foundation of Chinese Art) /Po analogiji Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša/
Stansted Airport	stanstedsko letališče, letališče Stansted
The Dickens Fellowship	Dickensova družba (The Dickens Fellowship) /Po analogiji Prešernova družba/

3.10 Imena tržnic

Izvirno angleško besedilo

Slovenski prevod

Apple Market	Apple Market, tržnica Apple Market, jabolčna tržnica??
Jubilee Halls (gl. tudi pod imena dvoran)	Jubilee Halls, pokrita tržnica Jubilee Halls, jubilejna pokrita tržnica??

3.11 Imena parkov

Izvirno angleško besedilo

Slovenski prevod

Green Park	Green Park, Zeleni park
Hyde Park	Hyde Park
Osterley Park	Osterley Park, Osterleyski/Osterleyjev? park
Regent's Park	Regent's Park, Regentov park
St James's Park	St James's Park, Park sv. Jakoba, Šentjakobski park

3.12 *Imena vrtov*

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Avenue Gardens	vrtovi Avenue Gardens, Avenijski vrtovi
College Garden	Kolegijski vrt, vrt College Garden
Embankment Gardens	vrtovi Embankment Gardens, Nabrežni vrtovi
Hill Garden	Hill Garden, vrt Hill Garden, Gričevnati vrt
Inner Circle Gardens	Vrtovi Inner Circle Gardens, Vrtovi notranjega kroga??
Kensington Gardens	Kensingtonski vrtovi (Kensington Gardens)
Kew Gardens	Kewjski vrtovi (Kew Gardens)
Queen Mary's Gardens	Vrtovi Queen Mary's Gardens, Vrtovi kraljice Mary/Marije
Royal Botanical Gardens	Kraljevi botanični vrtovi (Royal Botanical Gardens)
<i>Živalski vrt</i>	
London Zoo	Londonski živalski vrt

3.13 *Ledinska imena*

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
East Heath	East Heath, ledina ?? (zabrisan pomen) East Heath, Vzhodna ledina??
Hampstead Heath	Hampstead Heath, ledina?? (zabrisan pomen) Hampstead Heath, Hampsteadska ledina
Tower Green	Tower Green (občnoimenski pomen je zabrisan)

3.14 *Imena gričev oziroma hribov*

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
Ludgate Hill	Ludgate Hill, grič Ludgate Hill, Ludgatski grič
Parliament Hill	Parliament Hill, grič Parliament Hill, Parlamentarni grič?
Primrose Hill	Primrose Hill, grič Primrose Hill, Grič trobentic??, Trobentičast grič??
Savoy Hill	Savoy Hill, grič Savoy Hill, Savojski grič

3.15 *Imena voda, prekopov, otokov*

<i>Izvirno angleško besedilo</i>	<i>Slovenski prevod</i>
<i>Imena voda, prekopov in otokov</i>	
Duck Island	Račji otok (Duck Island)
Long Water	Podolgovato jezerce (Long Water)
Regent's Canal	Regentov prekop (Regent's Canal)
Round Pond	Okrogli ribnik (Round Pond)

³ Tudi pri samostalniku *Ludgate* gre po slovenskem pravopisu za pisno krajšanje na koncu osnove, ker nemi -e ne odloča o izgovoru pred njim stoječe črke -t.

The Thames

Temza

Imena bregov in nabrežij

Butler's Wharf

obrežje Butler's Wharf, Butlerjevo obrežje

Canary Wharf

obrežje Canary Wharf, Kanarsko obrežje

Embankment

nabrežje Embankment, Embankment (polcitatno)

Wharf

obrežje Wharf

Viri

Nicholson, Louise (1996). City Pack: London. Basingstoke: AA Publusing.

Nicholson, Louise (1997). Mesto na dlani: London. Prevedla Mojca Hočevar. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Literatura

Klinar, Stanko (1994). Slovenska zemljepisna imena v angleških besedilih. Radovljica: Didakta.

Slovenski pravopis 1: Pravila (1994). 4., pregledana izdaja (s stvarnim kazalom). DZS: Ljubljana.

Toporišič, Jože (1976). Slovenska slovnica. Maribor: Založba Obzorja.

Krušič, M. (uredn.) s sod. (1995). Slovenija: Turistični vodnik. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Mojca Hočevar
Cankarjeva založba v Ljubljani